

Verba volant, scripta manent.

LU JURIDISKĀS FAKULTĀTES SĀKOTNE

Ar izstādi "Verba volant, scripta manent: LU Juridiskās fakultātes sākotne" LU Bibliotēka sveic LU Juridisko fakultāti simtgadē. Juridiskās fakultātes saknes ir saistītas ar Latvijas Augstskolas, vēlāk – Latvijas Universitātes, dibināšanu, kad tika izveidota Ekonomiski juridiskā jeb Juridiski ekonomiskā fakultāte, kas sastāvēja no Tautsaimniecības nodaļas un Tiesību zinātņu nodaļas. Vēlāk tā ieguva Tautsaimniecības un tiesībzinātņu fakultātes nosaukumu.

No 1922./23. mācību gada nodaļa, no kuras nenāca dekāns, ievēlēja vadītāju, kā rezultātā pārvaldes ziņā iegūstot zināmu autonomiju. Pārskatā par Latvijas Universitātēs 20 pastāvēšanas gadiem lasāms, ka sākotnējos organizācijas darbus veica "fakultātes kodols", kuru veidoja Jānis Čakste, Kārlis Puriņš, Augusts Lēbers un Alfrēds Hēdenštrēms. Fakultātes izveides process turpinājās tās pirmajos darbības gados – tika veidots docētāju kolektīvs, izstrādātas kursu programmas un mācību materiāli.

Latīņu teiciens "Verba volant, scripta manent" vēsta, ka teiktais izgaist, bet rakstītais paliek, tāpēc izstādē apskatāmas Tiesību zinātņu nodaļas docētāju publikācijas, akcentējot konkrētu mācībspēku ieguldījumu fakultātes veidošanā un nozares zinātniskās domas attīstībā. Eksponētas docentu sastādītās kursu programmas, komandējumu apraksti, disertācijas, pirmās izdotās mācību grāmatas un mašīnrakstā drukātie lekciju pieraksti, kas pavairoti ar rotaprintu.

Latvijas Universitātes tiesībzinātniekiem veltītā pētījumā par personībām, kas veidojušas Tautsaimniecības un tiesībzinātņu fakultāti, Dr. habil. iur. Līna Birziņa raksta: "Šie mācībspēki, kas stāvēja pie LU šūpuļa, uz ilgiem laikiem nosprauda tiesību zinātņu nodaļas (resp. juridiskās fakultātes) galveno darbības virzienu, jo bija izcilas personības, augsti izglītoti un praktiskā darba pieredzi apguvuši, erudīti juristi."

Jānis Čakste

1859-1927

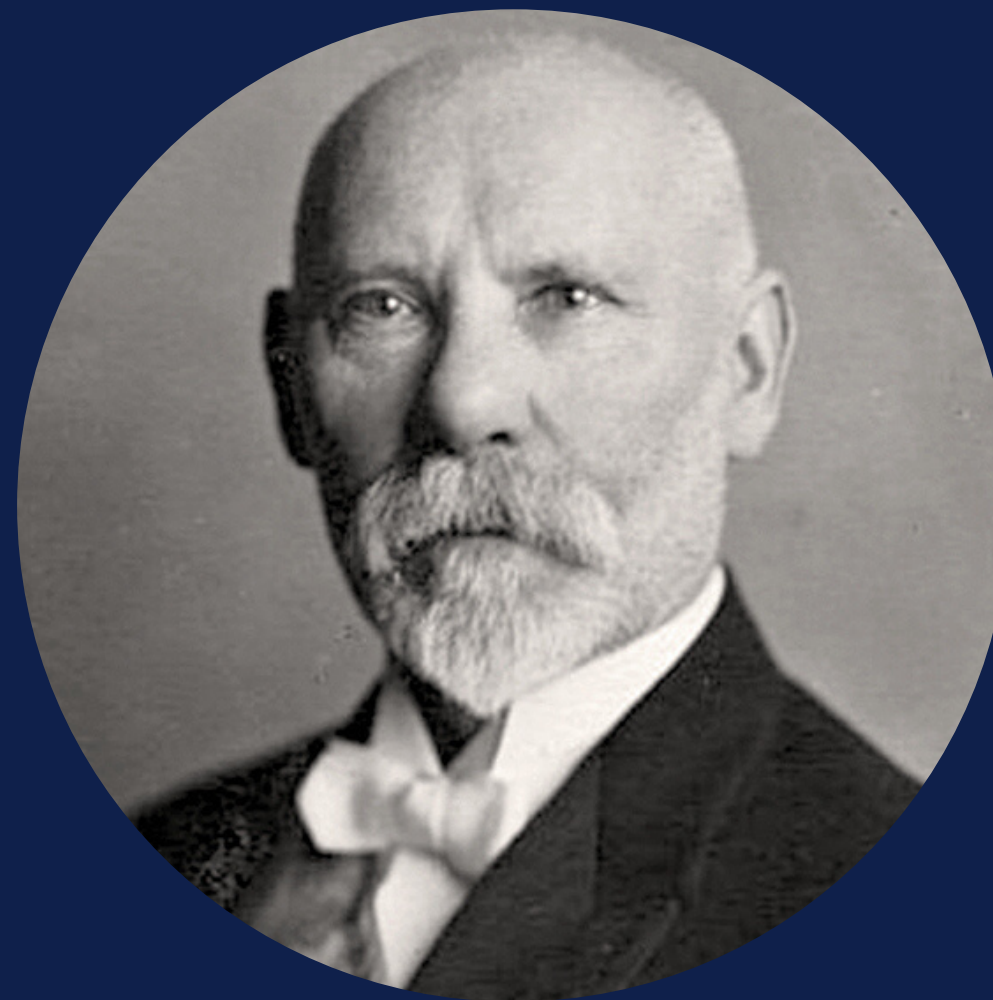
No 1882. līdz 1886. gadam studēja Maskavas Universitātes Juridiskajā fakultātē.

Bija viens no Latvijas Universitātes dibinātājiem. Piedalījās Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes izveidošanā, strādājot pie studiju programmu izveides un mācībspēku piesaistes.

1919. gada 14. novembrī J. Čaksti ievēlēja par profesoru. 1920./1921. mācību gadā viņš lasīja starptautisko tiesību kursu.

1922. gadā J. Čaksti ievēlēja par Latvijas prezidentu. Viņš devās akadēmiskajā atvaļinājumā ar mērķi pēc trīs gadiem turpināt darbu Latvijas Universitātē, bet tas neīstenojās, jo J. Čakste tika pārvēlēts uz otro termiņu.

1924. gada 28. septembrī J. Čakstem piešķīra Latvijas Universitātes Goda doktora grādu.

”

Viņš bija redzami laimīgs, ka var vēstīt jaunajiem klausītājiem par tiem tiesiskajiem ceļiem, kādi gāmi Latvijas kultūras tautu saimē. Šo domu siltumu un prieku dziļi izjuta jau pirmajā Jāņa Čakstes lekcijā.

A. Kurmis. Latvijas pirmais Valsts Prezidents Jānis Čakste // Jānis Čakste ilustrēts piemiņas rakstu krājums. – Rīga: Latvijas pirmā Valsts Prezidenta Jāņa Čakstes piemiņas fonds, 1928. – 76. lpp.

Augusts Lēbers

1865-1948

1888. gadā absolvēja Tērbatas Universitātes Juridisko fakultāti. 1889. gadā Getingenes Universitātē ieguva doktora grādu juridiskajā zinātnē.

1919. gada 1. septembrī ar Ministru kabineta lēmumu tika iecelts par pagaidu dekānu Ekonomiski juridiskajā fakultātē un ievēlēts par Latvijas Universitātes docentu. 1931. gadā A. Lēberu ievēlēja par profesoru.

Sākotnēji docēja divus kursus – ievads tiesību zinātnē un tirdzniecības tiesības, no 1922. gada tikai tirdzniecības tiesības.

1930. gadā A. Lēberam piešķīra Latvijas Universitāte Goda doktora grādu.

1935. gadā pārtrauca darba gaitas Latvijas Universitātē. 1939. gada augustā A. Lēbers kopā ar ģimeni emigrēja uz Vāciju.

”

Kā viens no pirmajiem vācu tautības mācībspēkiem Lēbers iemācījās korektu latviešu valodu. Viņš bija arī viens no pirmajiem, kas atvieglināja studentu dzīvi, publicējot latviešu valodā mācītgrāmatu.

E. Dunsdorfs. Latvijas Universitātes Tautsaimniecības nodaļa // Universitas. – Nr. 26 (1970), 20. lpp.

Kārlis Dišlers

1878 - 1954

Juridisko izglītību ieguva Pēterburgas Universitātes Juridiskajā fakultātē, kuru 1910. gadā beidza ar I šķiras diplomu un sudraba medaļu.

Darba gaitas Latvijas Universitātē uzsāka 1920. gadā, kad tika ievēlēts par administratīvo tiesību docentu. 1922. gadā sāka lasīt arī Latvijas valststiesību kursu.

Bija Latvijas Universitātes padomes loceklis. Vairākkārt tika ievēlēts par Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes dekānu (1923./24. m.g.; 1925./26. m.g.; 1928./29. - 1929./30. m.g.; 1932./33 - 1933./34. m.g.; 1936./37. - 1937./38. m.g.).

1932. gadā Kārlis Dišlers aizstāvēja disertāciju "Tautu pašnoteikšanās principa tiesiskais saturs" un tika ievēlēts par profesoru.

1941. gadā ar ģimeni izsūtīts uz Sibīriju.

”

Patiesi, pat ja studiju apstākļi tiešām grūti, studenti savus audzinātājus un mācības spēkus var iepriecināt ar sekmīgu un centīgu darbu.

K. Dišlers. Zinātnieka un jaunatnes audzinātāja 60 raženi gadi // Brīvā Zeme. – Nr. 15 (1938), 12. lpp.

Kārlis Puriņš

1883-1947

Sākotnēji studēja vēsturi Maskavas Universitātes Vēstures un filoloģijas fakultātē, vēlāk pārgāja uz Juridisko fakultāti, kuru absolvēja 1911. gadā.

Piedalījās Latvijas Universitātes izveides darbā. No 1919. gada oktobra līdz 1920. gada februārim bija Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes dekāna vietnieks. No 1920. gada februāra līdz jūnijam - pagaidu dekāns.

1920. gadā tika ievēlēts par docentu. No 1921. gada Tiesību zinātņu nodaļā lasīja finanšu zinātnes kursu.

1937. gadā aizstāvēja doktora disertāciju "Ienākuma nodoklis Latvijā" un ieguva doktora grādu ekonomikā.

1944. gadā devās bēgļu gaitās uz Vāciju

”

Pirmos organizācijas darbus veica "fakultātes kodols", ko sastādīja doc. J. Čakste, doc. K. Puriņš, doc. A. Lebers un doc. A. Hedenstrēms; bet organizācijas darbs turpinājās vismaz pirmos četrus gadus, jo Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes abām nodaļām jau sākumā bij paredzēts četrgadīgs kurss.

K. Dišlers un E. Dunsdorfs. Tautsaimniecības un tiesīzinātņu fakultāte // Latvijas Universitāte divdesmit gados: 1919-1939. – Rīga: Latvijas Universitāte, 1939. – 748. lpp.

Pauls Mincs

1868-1941

No 1886. līdz 1890. gadam studēja jurisprudenci Pēterburgas Universitātē.

1892. gadā Tērbatas Universitātē ieguva tiesību zinātņu maģistra grādu.

1919. gadā tika ievēlēts par docentu Latvijas Universitātē, 1921. gadā - par profesoru. Pasniedza divus kursus - krimināltiesības un kriminālprocesuālās tiesības.

1938. gadā Pauls Mincs pārtrauca darba gaitas Latvijas Universitātē un devās pensijā.

1941. gadā viņš kopā ar ģimeni tika izsūtīts uz Sibīriju.

”

Profesors Mincs ir īsts Latvijas zemes dēls, kas pieder šai zemei un viņas tiesībām. Darbodamies gadu desmitus ilgi Latvijas Universitātē, sākot ar tās dibināšanu, viņš centies Latvijas tiesības kopt un veidot, lai tās cienīgi atbilstu nācijas godam un slavai. Viņš arī skolojis mūsu jaunāko juristu paaudzi krimināltiesību laukā. Daudzi no tagadējiem tiesu darbiniekiem ir viņa audzēkņi un klausītāji.

A. Dzirkalis. Profesora P. Minca jubilejas gadījumā // Tieslietu Ministrijas Vēstnesis. – Nr. 3 (1938), 876. lpp.

Roberts Akmentiņš

1880-1956

Juridisko izglītību ieguva Kazaņas Universitātē, kur studēja no 1908. līdz 1913. gadam.

Darba gaitas Latvijas Universitātē R. Akmentiņš uzsāka 1921. gadā docenta amatā.

1939. gadā tika ievēlēts par ārkārtējo profesoru (no 1944. gada - profesors). 1944. gadā uz laiku pildīja dekāna pienākumus.

R. Akmentiņš lasīja divus kursus - ievads tiesību zinātnē un valststiesības. No 1944. līdz 1947. gadam pildīja arī valsts un starptautisko tiesību katedras vadītāja pienākumus.

Padomju varas laikā R. Akmentiņš tika atbrīvots no darba Latvijas Universitātē.

”

Rizvien laipns un prelmūnākošs, humora pilns, labprāt ielaizdamies diskusijās un dodams paskaidrojumus jauniem studentiem arī ārpus lekcijām un semināru darbiem, Akmentiņš izrādīja jo dzīvu interesi par studentu dzīvi un bija arī LU studentu tiesas priekšsēdētājs.

A. Rūsis. Latvijas Universitātes tiesību zinātņu nodaļa // Universitas. – Nr. 16 (1965), 18. lpp.

Vladimirs Bukovskis

1867-1937

1894. gadā ar izcilību absolvēja Pēterburgas Universitātes Juridisko fakultāti.

1921. gadā tika ievēlēts par docentu Latvijas Universitātē un sāka lasīt civilprocesa un notariāta tiesību kursu.

1931. gadā aizstāvēja disertāciju "Testamenta spēku apstrīdošu prasību juridiskā konstrukcija" un ieguva tiesību zinātņu doktora grādu.

1932. gadā tika ievēlēts par Civilprocesa katedras profesoru.

Latvijas Universitātē strādāja līdz mūža nogalei.

”

Kas nepazīna profesoru Bukovski tuvak, tam bija grūti vērot un spriest, ka cilvēkā ar tik neuzkrītošu ārēni un dzīves veidu slēpjas tik daudz enerģijas un gribas spēka, kas, nenogurstoši atrisinādams vissarežģītākās tiesību problēmas, visu mūžu cīnījies un stāvējis par skaistāko vārdu tiesībās — par taisnību.

A. Dzirkalis. Prof. V. Bukovskis // Tieslietu Ministrijas Vēstnesis. — Nr. 4 (1937), 927. lpp.

Hermanis Albats

1879-1942

Juridisko izglītību ieguva Maskavas Universitātē, kuru absolvēja 1910. gadā.

1921. gadā H. Albats kā docents sāka strādāt Latvijas Universitātē.

H. Albata galvenā specialitāte bija starptautiskās publiskās tiesības un starptautiskās privāttiesības, bet viņš lasīja arī baznīcas tiesības, diplomātiskās un konsulārās tiesības.

1939. gadā H. Albats kļuva par profesoru.

1940. gadā beidzās H. Albata darba gaitas Latvijas Universitātē. 1941. gadā viņš ar ģimeni tika izsūtīts uz Sibīriju.

”

Savus studentus viņš prātā ieinteresēt ar savu dzīvo un valdzinošo priekšnesuma veidu, savās lekcijās sniedzams ne tikai starptautisko tiesību principu un institūtu analīzi, bet aizvien arī kuplinādams savas lekcijas ar piemēriem no valstu prakses un starptautiskās dzīves. Sakarā ar to ne tikai viņa lekcijas, bet arī semināri bija ļoti labi apmeklēti.

A. Rūsis. Latvijas Universitātes tiesību zinātņu nodaļa // Universitas. — Nr. 16 (1965), 18. lpp.

Vasilijs Sinaiskis

1876-1949

Studēja Tērbatas Universitātes Juridiskajā fakultātē. 1910. gadā aizstāvēja maģistra darbu "Apcerējums par zemes īpašumtiesībām Senajā Romā" un tika ievēlēts par docentu.

1913. gadā. Kijevas Universitātē par minētā darba otro daļu ieguva doktora grādu, un tika ievēlēts par civiltiesību profesoru.

1922. gadā, pēc Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātes aicinājuma, uzsāka darbu Civiltiesību katedrā, kur lasīja kursus par civiltiesībām, juridisko zinātņu metodoloģiju, romiešu tiesību vēsturi un romiešu tiesību dogmu.

”

Lekcijās, sevišķi pirmā kursa studentiem, viņš mēdza uzsvērt, ka katrā juridiskā institūtā vajag meklēt pašu galveno, atrast centrālo idiju, esenciālos elementus.

L. Birziņa. Latvijas Universitātes tiesībzinātnieki: tiesiskā doma Latvijā XX gadsimtā. — Rīga: Zvaigzne ABC, 1999. — 108. lpp.

Aleksandrs Būmanis

1881-1937

1914. gadā ieguva tiesību zinātņu kandidāta grādu Pēterpils Universitātes Juridiskajā fakultātē.

1921. gadā tika ievēlēts par studentu docentu Latvijas Universitātē. Pedagoģisko un zinātnisko darbu veica civiltiesību jomā, vēlāk arī romiešu tiesībās.

1927. gadā fakultātes padome, balstoties uz Aleksandra Būmaņa zinātnisko darbu "Ārlaulības bērna un viņa mātes tiesiskais stāvoklis", iecēla viņu docenta amatā.

1933. gadā aizstāvēja disertāciju "Galvojums civiltiesībās" un ieguva tiesību zinātņu doktora grādu.

Sākot ar 1933. gadu, A. Būmanis bija Latvijas Universitātes ārštata profesora amatā.

”

Oke mīla A. Būmanim bija jaunā profesūra (no 1934.) romiešu tiesību sistēmā, varam spriest no tā, ka viņš — apkrauts ar daudz citiem svarīgiem darbiem — tomēr īsā laikā paspēja izdot Romiešu tiesību chrēstematiju" (1935) un "Programmu romiešu tiesību sistēmā" (1936), kā arī uzrakstīt daļu no sava romiešu tiesību kursa.

A. Švābe. Aleksandrs Būmanis // Tieslietu Ministrijas Vēstnesis. — Nr. 4 (1937), 921. lpp.

Pēteris Lejiņš

1879-1960

1917. gadā absolvēja Maskavas Universitātes Juridisko fakultāti.

1920. gadā sāka strādāt Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē.

Docēja kursus tiesību filozofijā un kriminālpsiholoģijā. Kopš 1937. gada lasīja arī civilprocesa kursu.

1937. gadā sekmīgi aizstāvēja doktora disertāciju „Kara iespaids uz tiesisko apziņu”, ieguva tiesību zinātņu doktora grādu un tika ievēlēts par profesoru.

1944. gadā devās emigrācijā uz Rietumeiropu.

”

Interesantas bija lekcijas kriminālpsiholoģijā. Šeit profesors mūs iepazīstināja ar dažādām teorijām par noziedzības cēloņiem, piemēram, ar Lombrozo mācību par iedzimtajiem noziedzniekiem. Šajā priekšmetā viņš minēja arī faktus no tiesu prakses, tā modinot klausītājos interesi par noziedzības cēloņiem.

L. Birziņa. Latvijas Universitātes tiesībzinātnieki: tiesiskā doma Latvijā XX gadsimtā. — Rīga: Zvaigzne ABC, 1999. —153. lpp

Konstantīns Čakste

1901-1945

1920. gadā iestājās LU Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē. 1928. gadā tika ievēlēts par jaunāko asistentu, 1930. gadā - par asistentu.

1931. gadā iesniedza habilitācijas darbu un tika ievēlēts par privātdocentu civiltiesību katedrā. Lasīja fakultatīvu kursu par Latgales civiltiesībām un vadīja romiešu tiesību vēstures semināru.

1934. gadā tika ievēlēts par civiltiesību katedras docentu. 1936. gadā sāka lasīt tirdzniecības tiesību kursu un tika ievēlēts par tirdzniecības tiesību katedras vadītāju. Docēja arī jūras tiesības un Tautsaimniecības nodaļā lasīja civiltiesības.

1937. gadā kļuva par vecāko docentu, vēlāk - ārkārtējo profesoru (no 1940. gada - profesors).

”

Temperamentīgs, impulsīvs un neapvaldāmas enerģijas pilns students, vēlāk kļuva par nosvērtu zinātnieku un liktenīgā brīdī, Latvijai bojā gāj, par tās sirdsapziņu, karstu patriotu un demokrātijas aizstāvi.

R. Legzdīņš. Ticība Latvijai // Latvju Ziņas. — Nr. 6 (1955), 2. lpp

Aleksandrs Krugļevskis

1886-1964

Studēja Pēterburgas Universitātes Juridiskajā fakultātē, kuru absolvēja 1908. gadā.

Pēc studijām palika Pēterburgas Universitātes Juridiskajā fakultātē, lai sagatavotos zinātniskajai darbībai. 1912. gadā ieguva maģistra grādu.

1924. gadā A. Krugļevskis ieradās Latvijā un kā privātdocents sāka strādāt Latvijas Universitātē. 1944. gadā ieguva juridisko zinātņu kandidāta grādu, un 1945. gadā Augstākā atestācijas komisija viņu apstiprināja profesora amatā.

A. Krugļevskis docēja Krimināltiesību attīstības teorijas kursu un kriminālpolitikas kursu.

Padomju varas laikā A. Krugļevskis bija spiests doties priekšlaicīgā pensijā.

” Pirmā kursa studentiem viņš aizrautīgi cildināja juridisko zinātņi, reizē brūdinot, ka to apgūt nav viegli. Par to viņš teica apmēram šādi: jurisprudenci neiemīt no pirmā acu uzmetiena kā dailu dāmu. Vajag daudz strādāt, studēt, iedziļināties, un tad Jūs sāksit viņu mīlēt.

L. Birziņa. Latvijas Universitātes tiesībzinātnieki: tiesiskā doma Latvijā XX gadsimtā. — Rīga: Zvaigzne ABC, 1999. — 155. lpp.

Arveds Švābe

1888-1959

No 1911. gada līdz 1916. gadam studēja dabaszinātnes, vēlāk vēsturi Šaņavska Universitātē Maskavā.

No 1921. līdz 1926. gadam studēja jurisprudenci Latvijas Universitātes Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē.

1929. gadā A. Švābi ievēlēja par privātdocentu, 1930. gadā - par docentu. 1932. gadā viņš aizstāvēja disertāciju "Livonijas senās bruņinieku tiesības" un ieguva tiesību zinātņu doktora grādu.

Līdz 1937. gadam darba gaitas aizvadīja Tautsaimniecības un tiesību zinātņu fakultātē, tad pārgāja uz Filoloģijas un filozofijas fakultāti.

1944. gadā devās emigrācijā.

” Viņš ir bijis rakstnieks un literāturas teorētiķis, folklorists un vēsturnieks, politiķis, sabiedrisks darbinieks un dievināts Latvijas Universitātes profesors, viņš ir bijis pagaidām vienīgais mūsu enciklopēdistis moderno laiku nozīmē.

Profesora Arvēda Švābes vairs nav // Latvija. — Nr. 32 (1959), 1.lpp.

Tiesību zinātņu nodaļas mācībspēki ar absolventiem 1929. gadā. Autors nezināms.

Tiesību zinātņu nodaļas mācībspēki ar absolventiem 1927. gadā. Autors nezināms.